

Sygn. akt IV Ca 692/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny-Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący - SSO Waław Banasik (spr.)

Sędziowie - SSO Małgorzata Michalska

SSO Katarzyna Mirek - Kwaśnicka

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Gątarek

po rozpoznaniu na rozprawie 23 listopada 2016 r. w P.

sprawy z powództwa B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w G. przeciwko Z. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gostyninie z dnia 31 maja 2016 r.

sygn. akt I C 408/16

1. zmienia zaskarżony wyrok i zasądza od Z. K. na rzecz B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w G. kwotę 24.847,82 (dwadzieścia cztery tysiące osiemset czterdzieści siedem i 82/100) złotych oraz ustawowe odsetki umowne za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 24.897,82 (dwadzieścia cztery tysiące osiemset dziewięćdziesiąt siedem i 82/100) złotych od dnia 4 lutego 2016 roku do dnia 7 marca 2016 roku i od kwoty 24.847,82 (dwadzieścia cztery tysiące osiemset czterdzieści siedem i 82/100) złotych od dnia 8 marca 2016 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 5.662 (pięć tysięcy sześćset sześćdziesiąt dwa) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, umarza postępowanie w części pozwu cofniętego;

2. zasądza od Z. K. na rzecz B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w G. kwotę 3.643 (trzy tysiące sześćset czterdzieści trzy) złotych, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za II instancję.

Małgorzata Michalska Waław Banasik Katarzyna Mirek - Kwaśnicka

IV Ca 692/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 lutego 2016 r. powód B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. domagał się zasądzenia od pozwanej Z. K. kwoty 24.897,82 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości równej czterokrotności aktualnej wysokości stopy kredytu lombardowego NBP od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz

o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że wierzytelność powstała w wyniku zawarcia przez stronę pozwaną z wierzycielem pierwotnym (...) Bank S.A. w dniu 29 kwietnia 2009 r. umowy kredytu gotówkowego nr (...), z której warunków pozwana nie wywiązała się. Na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 30 listopada 2012 roku wierzytelność ta została nabyta przez powoda. Pozwana nie uregulowała łącznie kwoty 24.897,82 zł, w tym 11.917,36 zł z tytułu należności głównej, 12.792,22 zł z tytułu odsetek oraz 188,24 zł z tytułu kosztów.

W piśmie procesowym z dnia 14 kwietnia 2016 r. powód cofnął powództwo o 50 zł tj. o wpłatę dokonaną przez pozwaną w dniu 7 marca 2016r. Dodał też, że po dniu cesji wierzytelności pozwana dokonała wpłat w łącznej wysokości 810 zł, które pomniejszyły wysokość jej zadłużenia.

Pozwana nie stawiała się na rozprawę oraz nie zajęła merytorycznego stanowiska na piśmie.

Sąd Rejonowy w Gostyninie wyrokiem z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie I C 408/16 oddalił powództwo.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

W dniu 30 listopada 2012 r. wierzyciel pierwotny (...) Bank S.A. z siedzibą we W. zawarł umowę przelewu wierzytelności z powodem B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G., której przedmiotem była sprzedaż przez bank wierzytelności zgodnie z treścią załącznika nr 1 do umowy.

Powód w dniu 23 grudnia 2015 roku wystawił dokument - wyciąg z ksiąg rachunkowych, zgodnie z treścią tego dokumentu w księgach powoda ujęta jest wymagalna wierzytelność przysługująca powodowi wobec dłużniczki Z. K. wynikająca z umowy kredytu gotówkowego zawartej dnia 29 kwietnia 2009 roku w wysokości 24.897,82 zł, na którą składają się następujące kwoty: należność główna w kwocie 11.917,36zł, odsetki w kwocie 12.792,22zł i koszty w kwocie 188,24zł, nabyta w drodze umowy przelewu wierzytelności zawartej w dniu 23 grudnia 2015 roku. Pod treścią tego dokumentu widnieje podpis pełnomocnika K. G..

Sąd I instancji zobowiązał powoda do przedstawienia dokumentów wskazującego na istnienie wierzytelności. Powód wskazał wprawdzie na dokumenty znajdujące się w sprawie I Co 1393/11, ale w aktach tej sprawy znajduje się oryginał umowy o kartę kredytową nr KK (...), a nie umowy kredytu gotówkowego nr (...), na którą powołuje się powód w tym pozwie, choć obie zawarte są samego dnia tj. 29.04.2009 r.

Sąd Rejonowy uznał, że skoro powód wywodził swoje roszczenie z faktu nabycia wierzytelności od (...) Banku S.A. umową przelewu z dnia 30 listopada 2012 r. należy temu wierzycielowi od pozwanej, a wynikającej z umowy nr (...) zawartej przez pozwaną i pierwotnego wierzyciela w dniu 29 kwietnia 2009 r. to na nim spoczywa ciężar udowodnienia, że wierzytelność ta istnieje oraz że przysługuje właśnie jemu. Powód nie udowodnił istnienia pierwotnego roszczenia, w tym jego wysokości oraz nie udowodnił, że nabył skutecznie od poprzedniego wierzyciela istniejącą wierzytelność w wysokości dochodzonej pozvem.

Jako dowody istnienia wierzytelności i wysokości zadłużenia pozwanej oraz jako dowód wykazujący legitymację czynną powoda wskazał on załączone do pozwu wyciąg z ksiąg rachunkowych z dnia 23.12.2015r. podpisany przez osobę upoważnioną do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych funduszu K. G., kserokopię umowy pożyczki nr (...), poświadczoną za zgodność z oryginałem przez profesjonalnego pełnomocnika ustanowionego w sprawie kserokopię umowy przelewu wierzytelności z dnia 30.11.2012r. wraz z wyciągiem z załącznika do umowy sprzedaży wierzytelności.

Zdaniem Sądu I instancji ww. dokumentami powód nie udowodnił istnienia wierzytelności w wysokości wskazanej w pozwie oraz skutecznego nabycia jej od pierwotnego wierzyciela.

Pozwana nie stawiała się na rozprawę mimo prawidłowego doręczenia wezwania oraz nie zajęła stanowiska na piśmie. W związku z tym Sąd Rejonowy wyrokował zaocznie. Wyrok zaoczny przeczy zasadzie kontradyktoryjności oraz stwarza zagrożenie dla tzw. zasady prawdy materialnej, dlatego też przy jego wydawaniu należy zachować

szczególnością ostrożność, jak wskazuje się słusznie w orzecznictwie i literaturze. Zgodnie bowiem z art. 339 § 2 k.p.c., sąd dysponuje jedynie przedstawionymi przez powoda okolicznościami faktycznymi i może uznać je za zgodne z prawdą bez przeprowadzania postępowania dowodowego, jeżeli nie budzą one uzasadnionych wątpliwości albo nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa. W ocenie Sądu Rejonowego fakty wskazane w pozwie mogą budzić poważne wątpliwości, dlatego celowym byłoby przedstawienie dokumentów potwierdzających istnienie i wysokość dochodzonej pozew należności, a także umowy przelewu wierzytelności zawartej pomiędzy powodem, a wierzycielem pierwotnym wraz z wyraźnym i nie budzącym wątpliwości wskazaniem, że umowa ta obejmowała również wierzytelność w stosunku do pozwanej, celem zweryfikowania zasadności żądań zgłoszonych przez powoda. Niezależnie od ustalenia podstawy faktycznej, sąd zawsze jest zobowiązany rozważyć, czy żądanie pozwu jest zasadne w świetle norm prawa materialnego, przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia sądu orzekającego od obowiązku rozważania, czy oświadczenia te uzasadniają należycie i w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Rejonowy uznał, że powód nie udowodnił faktów niezbędnych do przyjęcia zasadności zgłoszonego w pozwie żądania, a to na nim spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie (art. 6 k.c.). Na podstawie przedstawionego przez powoda materiału dowodowego nie można było, bowiem dokonać niebudzącego wątpliwości ustalenia, że powód nabył od wierzyciela pierwotnego wierzytelność przysługującą mu wobec pozwanej w dochodzonej pozew kwocie. Dlatego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie i należało je oddalić w oparciu o treść art. 6 k.c.

Apelację od tego wyroku złożył powód B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G.. Zarzucił on Sądowi Rejonowemu:

1. naruszenie art. 233 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów,
2. naruszenie art. 212 k.p.c. w zw. z art. 216 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. przez ich niezastosowanie,
3. naruszenie art. 217 § 1 k.p.c., art. 227 § 1 k.p.c., w zw. z art. 236 k.p.c. poprzez pominięcie prawidłowo zgłoszonych dowodów
4. naruszenie art. 230 k.p.c. w zw. z art. 339 k.p.c. przez jego niezastosowanie,
5. naruszenie art. 128 § 1 k.p.c. w zw. z art. 129 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 308 k.p.c. i art. 309 k.p.c. poprzez błędną wykładnię,
6. art. 6. k.c. i art. 45 ust. 1 Konstytucji R.P. poprzez niewłaściwe zastosowanie,
7. nierozpoznanie istoty sprawy.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez orzeczenie zgodnie ze zmodyfikowanym żądaniem pozwu i zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna. W sprawie niniejszej, jak prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy, zachodziły podstawy do wydania wyroku zaoczego. Przepis art. 339 k.p.c, który stanowi, że jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny. W tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Mechanizm przewidziany w art. 339 § 2 k.p.c. odwołuje się do procesu opartego na zasadzie kontradyktoryjności; sąd cywilny nie bada na ogół rzeczywistej treści stosunków prawnych łączących strony, poprzestając na ich twierdzeniach co do ich wzajemnych relacji. W konsekwencji, jeśli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd akceptuje twierdzenia powoda przytoczone w pozwie. Ustawodawca wychodzi z założenia, że skoro pozwany - prawidłowo zawiadomiony o rozprawie i żądaniu strony powodowej - nie wdaje się w spór, to znaczy, że faktom w pozwie powołanym nie zaprzecza. Dlatego też nie jest prawidłowe działanie Sądu Rejonowego, polegające w istocie na prowadzeniu postępowania dowodowego i negatywna ocena zaferowanych przez stronę powodową na tym etapie postępowania dowodów. Z. K. nie zajęła stanowiska w sprawie, tym samym należało przyjąć, iż nie kwestionuje ona twierdzeń przytoczonych w pozwie.

Z uzasadnienia Sądu I instancji jednoznacznie wynika, że jego wątpliwości budziły załączone do pozwu dokumenty, brak niektórych z nich a nie same twierdzenia faktyczne przytoczone przez powoda. W warunkach uzasadniających wydanie wyroku zaocznego, Sąd co do zasady nie prowadzi postępowania dowodowego; wyjątkowo jest to konieczne np. w sprawie o zniesienie wspólności majątkowej między małżonkami (art. 431 k.p.c w zw. z art. 451 k.p.c) i w postępowaniach odrębnych: w sprawach małżeńskich (art. 431 k.p.c) oraz w sprawach między rodzicami a dziećmi (art. 431 k.p.c w zw. z art. 458 k.p.c), a nadto w sprawie o opróżnienie lokalu mieszkalnego, w której stosuje się przepisy ustawy o ochronie praw lokatorów (por. art. 15 ust. 4 u.o.p.l.). W niniejszej sprawie przepisy nie przewidują tego rodzaju ograniczeń. Dlatego też Sąd I instancji nie powinien był oceniać zasadności roszczenia powoda na podstawie negatywnej oceny załączonych do pozwu dokumentów i braku wszystkich z żądanych dokumentów.

Na marginesie należy zauważyć, że nowelizacja art. 339 § 2 k.p.c, która weszła w życie 5 lutego 2005 r. zmieniła kryteria przyjęcia za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przy wyrokach zaocznych poprzez usunięcie sformułowania „zgodność twierdzeń powoda z prawdziwym stanem rzeczy”, jako kryterium warunkujące przyjęcie twierdzenia powoda za prawdziwe i wydania na ich podstawie wyroku zaocznego. Zastąpione ono zostało przez kryterium „nie budzą one wątpliwości”. Złagodzeniu uległy zatem przesłanki przyjęcia twierdzeń powoda za prawdziwe, a w konsekwencji wydania wyroku zaocznego. Sąd może przyjąć za prawdziwe twierdzenia powoda, jeśli ogólnie prima facie twierdzenia jego nie wywołują wątpliwości. Nie jest konieczne badanie twierdzeń pod kątem hipotetycznego, wyłaniającego się dopiero zazwyczaj w postępowaniu, prawdziwego stanu rzeczy. Wystarczy zatem spójność wewnętrzna twierdzeń powoda, zgodność z doświadczeniem życiowym, zgodność z faktami znanymi sądowi z urzędu itd., aby uwzględnić żądanie powoda. A zatem, jeżeli nie ma uzasadnionych wątpliwości – sąd zobligowany jest do uznania podanej przez powoda podstawy faktycznej za zgodną z prawdą bez przeprowadzania postępowania dowodowego. Domniemanie to zastępuje postępowanie dowodowe. Podstawę ewentualnego zaniechania wydania wyroku zaocznego, w przypadku zaistnienia przesłanek ustawowych, w świetle art. 339 § 2 k.p.c. stanowić może jedynie kwalifikowany poziom wątpliwości, które ustawodawca określa mianem „uzasadnionych”, a zatem takich, które w sposób oczywisty stanowić mogą podstawę poglądu o niezasadności powództwa bądź też stwierdzenie, że okoliczności faktyczne zostały przytoczone w celu obejścia prawa. W ocenie Sądu Okręgowego w sprawie nie pojawiły się uzasadnione wątpliwości odnośnie faktu zaciągnięcia długu przez pozwaną, zawarcia umowy cesji wierzytelności- wszak nawet w stosunku do nabywcy wierzytelności pozwana uregulowała część swego zobowiązania.

Oprócz powyższej zmiany, nowelizacja wprowadziła dodatkowe kryterium badania twierdzeń powoda, mianowicie za prawdziwe nie można przyjąć twierdzeń przytoczonych „w celu obejścia prawa”. Z uzasadnienia Sądu Rejonowego nie wynika jednak, aby uznał on, że twierdzenia przytoczone w pozwie mogły zmierzać do obejścia prawa.

Niezależnie od ustalenia podstawy faktycznej sąd zawsze jest zobowiązany rozważyć, czy żądanie pozwu jest zasadne w świetle norm prawa materialnego. Negatywny wynik takiej analizy powoduje wydanie wyroku zaocznego oddalającego powództwo (por. m.in. wyrok SN z dnia 7 czerwca 1972 r., III CRN 30/72, LEX nr 7094). Sąd Rejonowy nie przeprowadził jednak takiej analizy – wszak obowiązek zwrotu pobranego kredytu, podmiotowi, który nabył od banku wierzytelność w stosunku do pozwanej, wraz z odsetkami i kosztami windykcacji.

Z tych wszystkich względów, Sąd II instancji stoi na stanowisku, że wobec biernej postawy pozwanej, świadczącej o przyznaniu twierdzeń powoda, powództwo zasługiwało na uwzględnienie. W części pozwu cofniętego – dotyczy to kwoty 50 zł. – postępowanie należało umorzyć na podstawie art. 355 § 1 k.p.c.

O kosztach procesu za I instancję, na które składają się: opłata od pozwu w wysokości 1.245 zł oraz wynagrodzenie adwokackie w wysokości 4.800 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 k.p.c).

Z uwagi na to, że zarzut naruszenia art. 339 § 2 k.p.c okazał się w pełni uzasadniony, Sąd Okręgowy odstąpił od analizy dalszych zarzutów, uznając, że w tych okolicznościach jest to zbędne.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok, stosując art. 385 k.p.c. O kosztach procesu za II instancję Sąd również orzekł na podstawie art. 98 k.p.c i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.643 zł, w tym opłata od apelacji 1.243 zł, zaś koszty adwokackie 2.400 zł. Stawka wynagrodzenia adwokackiego została ustalona na podstawie § 10 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 2 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia apelacji.

Wacław Banasik

Małgorzata Michalska Katarzyna Mirek – Kwaśnicka